

КИЇВСЬКИЙ АГРАРНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ
АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

КАФЕДРА ЗАГАЛЬНИХ
ДИСЦИПЛІН ТА
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о ректора КАУ НААН

Олександр НИКИТЮК
«17» _____ 2023р.

СИЛАБУС

ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ФІЛОСОФІЯ НАУКИ

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий) рівень

Галузь знань 20 «Аграрні науки та продовольство»

Спеціальність 202 «Захист і карантин рослин»

Розробник: доктор філософських наук, професор Линовицька О.В.

Силабус ухвалено кафедрою загальних дисциплін та інформаційних технологій (протокол № 3 від 10 серпня 2023 року)

Погоджено Методичною радою КАУ НААН (протокол № 2 від 14 серпня 2023 року)

Київ 2023

Силабус з навчальної дисципліни «ФІЛОСОФІЯ НАУКИ», що викладається в межах ОПН третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий)
Галузь знань	Для всіх галузей знань
Освітня програма	Для всіх освітніх програм
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	очна(денна)/очна(вечірня)/дистанційна/змішана
Рік підготовки	семестр 1 курс,
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС / 120 год. 20 год. – лекції, 24 год. – семінарські заняття, 76 год. – самостійна робота
Вид підсумкового (семестрового) контролю	контрольні заходи МКР, реферат, Екзамен
Мова викладання	Українська

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Філософія науки є цілісною та комплексною галуззю філософії, яка охоплює різноманітні аспекти пізнання в науці, його методологію та соціокультурний вплив. Завдання філософії науки включає виявлення особливостей наукового пізнання, вивчення структури та методів наукового дослідження, а також аналіз концепцій розвитку наукового знання та ролі науки в суспільному прогресі. Вивчення дисципліни дає можливість синтезувати набуті знання з фахових та гуманітарних дисциплін у цілісне світосприйняття та світорозуміння з метою створення теоретико-методологічного підґрунтя авторських наукових досліджень

Мета курсу – формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії цілісного наукового світогляду через синтезування набутих знань з фахових та гуманітарних дисциплін, осмислення філософської методології як конструктивної основи наукового пізнання дійсності, можливості інтуїтивного отримання знань, знайомство з практичним застосуванням науково-методологічних знань у професійній діяльності та створення інтелектуального капіталу українського суспільства.

Предмет навчальної дисципліни – фундаментальні філософські знання про світоглядні та етичні засади науково-дослідницької та освітньо-викладацької діяльності, що визначають постать науковця, його світоглядні орієнтири та етичну культуру, формують аналітичну здатність побачити перспективи та протиріччя розвитку на всіх рівнях буття.

Міждисциплінарні зв'язки: програма розроблена згідно з принципом трансдисциплінарності. Філософський контекст програми розкрито у поглибленому поєднанні з багатьма суміжними дисциплінами: соціологією, психологією, політологією, природничими, технічними науками. Програма націлена на стимулювання у аспірантів міждисциплінарного рівня досліджень, що дає змогу оволодівати відкритим дослідницьким простором з вивченням багатьох суміжних дисциплін.

Пререквізити. Навчальна дисципліна є основою підготовки докторів філософії, тому передбачає освітньо наукову підготовку першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівня студентів закладу вищої освіти з філософії, підсумовуючи та узагальнюючи її. Дисципліна має міждисциплінарний характер та інтегрує відповідно до свого предмету спеціальні знання з інших освітніх і наукових галузей. Їй передують

загальноосвітні дисципліни з блоку філософських, історичних, педагогічних, біологічних та інших навчальних дисциплін. Важливою також є здатність вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, а також здатність до абстрактного мислення за логікою принципів: раціональності, об'єктивності, детермінізму та загальнонаукових методів: аналізу-синтезу, індукції-дедукції.

2. Програмні результати навчання

ПР01. Глибоко розуміти концептуальні принципи та методологію природничих наук, формулювати і перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання з метою розв'язання значущих наукових та науково-прикладних проблем в аграрній сфері.

ПР02. Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з екології, охорони довкілля та оптимізації природокористування з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

ПР03. Вільно презентувати та обговорювати державною та іноземною мовами з дотриманням норм академічної етики результати досліджень, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних вітчизняних та міжнародних наукових виданнях

3. Зміст навчальної дисципліни (окремо для кожної форми занять – Л/Пр/Лаб/ КР/СРС)

Тема 1. Світогляд. Філософія. Наука. Філософське обґрунтування наукового світогляду.

Тема 2. Закономірності розвитку світової філософії і науки в контексті інтелектуального розвитку людства.

Тема 3. Структура наукового знання. Методологічні проблеми галузей наукового знання.

Тема 4. Історичні етапи філософсько наукового пізнання світу. Еволюційна епістемологія: генезис і етапи розвитку.

Тема 5. Основи методології науково-дослідної діяльності.

Тема 6. Філософське обґрунтування класичної наукової картини світу. Динаміка породження нового знання

Тема 7. Філософське осмислення розвитку науки, її світоглядної ролі та впливу на сучасні суспільні процеси. Філософія науки як практична філософія.

Тема 8. Світоглядні принципи науково-інноваційної діяльності та розв'язання значущих наукових та технологічних проблем з урахуванням економічних, політичних, соціокультурних, екологічних та правових аспектів.

Тема 9. Проблема цінностей та роль ціннісних орієнтацій у науковому пізнанні. Норми і принципи наукової етики. Етична культура науковця і дотримання принципів академічної доброчесності в науково інноваційній діяльності.

Тема 10. Філософія й методологія біології, екології та біоетики

Тема 11. Філософські аспекти дослідження технологічного розвитку людства

Тема 12. Когнітивна філософія як методологія дослідження пізнавальних процесів.

4. Основні інформаційні джерела для вивчення дисципліни

1. Актуальні проблеми філософії ХХ-ХХІ століть: Навчальний посібник / За ред. Ігора Карівця. Львів: «Львівська політехніка», 2020. 240 с.

2. Антропологічний код української культури і цивілізації (у двох книгах) О. О. Рафальський (керівник авторського колективу), Я. С. Калакура, В. П. Коцур, М. Ф. Юрій

- (науковий редактор). Київ: ІПіЕНД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2020. Книга 1. - 432 с. // https://ipiend.gov.ua/wpcontent/uploads/2020/10/antropolohichniy_kod_book1.pdf
3. Бистрицький Є. Філософський дискурс: комунікація і норма. Філософська думка, 2019, № 5
 4. Гносеологія та епістемологія: Навчальний посібник / В. Петрушенко / Львів: "Новий Світ - 2000", 2020. 209 с. 5. Гринів О.І. Нариси з історії філософії. Львів: Світ, 2018. 430 с.
 5. Максюта М., Соколова О. Філософія науки: гуманітарнопедагогічний синтез. Київ: Олді-плюс, 2020. 310 с.
 6. Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: Данильян О. Г., Дзьобань О. П. – Харків : Право, 2023. – 31 с. 75. Основи економічної науки / Н. Мацелюх та ін. Київ : Центр учб. літ., 2021. 324 с.
 6. Рубанець О. Філософські проблеми наукового пізнання. Київ : Унів. кн., 2023. 229с.
 7. Філософія науки: курс лекцій з вивчення дисципліни для здобувачів III рівня вищої освіти «доктори філософії» спеціальності 204 «ТВППТ» денної та заочної форми навчання // О. П. Сидоренко – Одеса: ОДАУ, 2019. –156 с.
- Філософія науки: підручник І. С. Добронравова, Л. І. Сидоренко, В. Л. Чуйко та ін.; за ред. І. С. Добронравової. К.: ВПЦ «Київський університет», 2018. 255 с.
9. Філософія: підручник (ВНЗ I–III р. а.). О.Л. Воронюк. 3-є вид., переробл. та допов. Київ, «Медицина», 2018. 216 с.
 10. Філософія: підручник / В.С. Бліхар, М.М. Цимбалюк, Н.В. Гайворонюк, В.В. Левкулич, Б.Б. Шандра, В.Ю. Свищо. Вид. 2-ге, перероб. та доп. Ужгород: Вид-во УжНУ «Говерла», 2021. 440 с
 11. Gonzalez W. J. Current Trends in Philosophy of Science A Prospective for the Near Future. Coruna : Springer Cham, 2022. 462 p.
 12. Teplow D. The Philosophy and Practice of Science. Cambridge : Cambridge University Press, 2023. 460 p.
 13. French S. A Phenomenological Approach to Quantum Mechanics. Oxford : Oxford University Press, 2024. 288 p

Додаткова література:

1. Бевз Т. Науковий світогляд – методологічна основа творчості Володимира Вернадського. URL: <https://www.mao.kiev.ua/biblio/jscans/svitoglyad/svit-2013-08-1/svitoglyad-2013-1-5-bevz.pdf> (дата звернення: 01.11.2022).
2. Зубков М. Наукові революції як змінування світогляду. Вісник Нац. ун-ту «Львівська політехніка». Серія «Проблеми української термінології». 2017. № 869. С. 109–114.

Інформаційні ресурси

1. Соціальна філософія [Електронний ресурс] : навч. посіб. для самост. роботи аспірантів / В. О. Ананьїн, В. В. Горлинський, О. О. Пучков, О. В. Уваркіна ; за ред. д. філос. н., проф. В. О. Ананьїна. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2021. – 299 с.

URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/b2d8d245-7b53-430d-962d-e504b1f0a6f6/content>

2. Філософські засади наукової діяльності: 1. науковий світогляд та етична культура науковця; 2. філософська гносеологія та епістемологія: конспект лекцій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для здобув. ступ. доктора філософії за всіма освітньо-науковими програмами всіх спеціальностей / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: Б.В. Новіков, Р.М. Богачев, Г.М. Костроміна, К.В. Мацик, І.А. Муратова, Т.П. Руденко, І.І. Федорова, Т.В. Щириця. – Електронні текстові дані (1 файл: 248 Кбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 130с.

URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/1bce89b1-1e91-436a-9ad5-72aed91a4545/content>

3. Сидоренко Л.І. Етика науки. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/etik-sidorenko.html> (дата звернення: 10.11.2022).

4. Шевчук С.Ф. Світогляд як результат взаємодії науки з іншими елементами духовного життя суспільства. URL: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7987/1/ZOO_2016_162-165.pdf (дата звернення: 15.09.2022)

Платформа дистанційного навчання: Для підвищення ефективності комунікації та можливостей дистанційної роботи, кращого засвоєння матеріалу навчальної дисципліни використовується електронна пошта, платформа дистанційного навчання на основі системи Google Classroom та платформа для проведення онлайн - зустрічей Google Meets, за допомогою яких: – спрощується розміщення методичних рекомендацій та обмін навчальним матеріалом; – здійснюється зворотній зв'язок з аспірантами щодо навчальних завдань та змісту навчальної дисципліни; – перевіряються і оцінюються виконані завдання; – ведеться облік виконання аспірантами плану навчальної дисципліни, дотримання графіку подання навчальних завдань та їх оцінювання.

5. Самостійна робота аспіранта

Самостійна робота організована відповідно до технології проблемного навчання і передбачає такі форми активності:

- пошук наукової інформації у відкритих джерелах з метою її аналізу та виявлення ключових особливостей досліджуваних явищ;
- самостійне опрацювання навчально-проблемних завдань, що виконується із залученням основної та додаткової літератури, постановка яких відповідає цілям освоєння курсу;
- підготовка до лекцій та семінарських занять і до участі в обговоренні питань теми,
- самоконтроль набутих знань,
 - створення презентацій для візуального супроводу доповіді, підготовка й виконання модульної контрольної роботи (МКР), написання реферату, складання екзамену тощо.

6. Політика та контроль

Види контролю: поточний, підсумковий. Методи контролю:

- відвідування лекцій і семінарських занять
- оцінювання доповідей і участь в обговоренні питань теми та/або дискусії на семінарських заняттях;
- виконання МКР, реферату згідно з вимогами та критеріями оцінювання.

Форма підсумкового контролю: екзамен. Контроль знань і умінь здобувачів (поточний і підсумковий) з дисципліни «Філософія науки» здійснюється згідно з кредитною

трансферно-накопичувальною системою організації навчального процесу. Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. Він складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої призначається 60 балів, і рейтингу з атестації (іспит) – 40 балів. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за підготовку до занять, доповідь і активність аспіранта в обговоренні питань тем занять.

7. Політика щодо академічної доброчесності: Тексти індивідуальних завдань (в т.ч. у разі, коли вони виконуються у формі презентацій або в інших формах) перевіряються на плагіат. Для цілей захисту індивідуального завдання оригінальність тексту має становити не менше 70 %. Винятками є випадки зарахування публікацій здобувачів у матеріалах наукових конференціях та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат. Списування під час тестування та інших опитувань, які проводяться у письмовій формі, заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). У разі виявлення фактів списування з боку здобувача він отримує інше завдання. У разі повторного виявлення призначається додаткове заняття для проходження тестування.